

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

16-03.01:2022

**НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ
ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ**

Редакція 1

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію запобігання та протидії насильству
(в тому числі булінгу) в освітній громаді університету

м. Івано-Франківськ
2022

	ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА	16-03.01:2022
	НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	Редакція 1

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника

ВНЕСЕНО Навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ВИКОНАВЦІ:

Романкова Л. М., завідувач навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи, канд. психол. наук, доцент.

2. РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Протокол № 2 від 22 лютого 2022 р.

3. НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника № 148 від 31 березня 2022 р.

4. УПРОВАДЖЕНО ВПЕРШЕ

1. Загальні позиції

1.1. Це Положення про організацію запобігання і протидії насильству (в тому числі булінгу) в освітній громаді університету (далі – Положення) регламентує діяльність із профілактики й протидії проявів насильства (в тому числі булінгу) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Положення розроблене відповідно до нормативно-правової бази, зазначеної у пункті 2 Положення.

1.2. Основна мета організації запобігання й протидії всім видам насильства (булінг, психологічне, фізичне, економічне, сексуальне насильство, мобінг, харасмент, ейджизм) – актуалізація виховного, психолого-педагогічного, навчально-методичного потенціалів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі – університет) для формування атмосфери нетерпимості, негативного ставлення до практики насильства, а відтак – забезпечення унеможливлення його проявів у процесі надання або одержання освітніх послуг, а також виключення застосування партнерами освітнього процесу (здобувачами, педагогічними, науково-педагогічними працівниками, співробітниками) насильства за межами університету.

1.3. Головними завданнями організації запобігання і протидії насильству (в тому числі булінгу) є такі:

- роз'яснення учасникам освітнього процесу деструктивної феноменології насильства (в тому числі булінгу) у всіх його видах і проявах;
- підвищення рівня обізнаності з продуктивними формами спілкування, культурою мовлення, корпоративною культурою ЗВО;
- викорінення сленгу, інвективної лексики у міжособистісних взаєминах та конфліктах;
- оптимізація академічної комунікації на засадах принципів корпоративної культури та Етичного кодексу університету;
- навчання партнерів освітнього процесу ефективних технологій попередження й розв'язання конфліктів;
- надання викладачам, студентам можливостей оволодіння навичками емоційного контролю, толерантності, саморегуляції, релаксації;
- поширення обізнаності з нормативно-правовим забезпеченням невідворотності покарання особи кривдника через вчинення нею правопорушень на ґрунті насильства;
- нівелювання віктимної або навпаки – агресивної установки (за умов виявлення) у представників громади університету;

	ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	16-03.01:2022
	НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	Редакція 1

- ознайомлення партнерів освітнього процесу із законодавчо обґрунтованим алгоритмом дій у випадку виявлення фактів насильства в університеті [Див.: додаток 1];
- забезпечення належної обізнаності як викладача так і студента із законодавчими нормами регулювання академічних взаємин та відповідальністю за порушення таких норм.

2. Нормативно-правова база здійснення профілактики та протидії насильству в освітньому просторі університету:

- 1) Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017;
- 2) Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 173-4), в редакції від 05.01.2022;
- 3) Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» № 2657-VIII від 18.12.2018,
- 4) Лист Міністерства освіти і науки України від 29.01.2019 № 1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» № 2657-VIII від 18.12.2018;
- 5) Накази ректора університету: «Про створення комісії з розгляду випадків булінгу в навчальному закладі» № 154 від 07.03.2019, «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі» № 155 від 07.03.2019, «Про внесення доповнень до наказу від 07.03.2019 року № 155» № 10 від 08.01.2020. Додаток до наказу ректора «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі» № 155 від 07.03.2019.

3. Напрями організації діяльності із забезпечення запобігання та протидії насильству:

- 3.1. просвітницько-профілактичний (цільова група – студентство);
- 3.2. навчально-методичний (цільові групи – куратори, заступники з виховної роботи);
- 3.3. діагностичний (цільові групи – студенти, науково-педагогічні працівники);
- 3.4. волонтерський (цільові групи – аспіранти, магістранти, старшокурсники);
- 3.5. конкретизація параметрів групи ризику за ознаками симптомо-комплексу схильності до насильства або навпаки – до віктимності (цільові групи – студенти, науково-педагогічні працівники);

	ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА	16-03.01:2022
	НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	Редакція 1

3.6. конкретизація зон підвищеної конфліктогенності в освітньому просторі університету;

3.7. інформаційного супроводу та моніторингу діяльності.

4. Форми діяльності із забезпечення запобігання та протидії насильству:

4.1. створення та функціонування комісії з розгляду випадків булінгу в навчальному закладі;

4.2. створення та функціонування експертної групи з числа провідних фахівців університету;

4.3. добір, адаптація, модифікація, створення діагностичного інструментарію;

4.4. практика тематичних виступів юристів, представників правоохоронних, органів громадських організацій, священства, психологів перед кураторами та студентами;

4.5. навчально-методичні семінари для кураторів, аспірантів, заступників з виховної роботи та викладачів університету загалом;

4.6. проведення просвітницько-профілактичних семінарів, бесід, круглих столів тощо для студентів (загальноуніверситетських, у підрозділах, в академічних групах);

4.7. розробка і поширення методичної, просвітницько-профілактичної, інформаційно-ознайомчої продукції;

4.8. поповнення відповідних рубрик на сайтах університету, підрозділів (інститутів, факультетів), кафедр, лабораторій, центрів, відділів університету загалом;

4.9. моніторинг та акцентуація ресурсу навчальних предметів гуманітарної спрямованості;

4.10. залучення студентів до тренінгів людинознавчого характеру.

5. Рівні проведення організації запобігання та протидії насильству в університеті:

5.1. загальноуніверситетський [вчена рада університету, ректорат, комісія з розгляду випадків булінгу в навчальному закладі];

5.2. структурні підрозділи (інститути, факультети) [вчена рада підрозділу, засідання кафедр, куратори, старости академгруп];

5.3. органи студентського самоврядування [сенат, профком, рада гуртожитку];

5.4. навчально-методичний відділ;

5.5. Центр забезпечення якості Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

	ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА	16-03.01:2022
	НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	Редакція 1

- 5.6. Навчально-науковий Центр «Карпатський інститут аналітики»;
- 5.7. Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи;
- 5.8. волонтерський рух у підрозділах.

	ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	16-03.01:2022
	НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	Редакція 1

Додаток 1

**АЛГОРИТМ ЗАКОНОДАВЧО ОБҐРУНТОВАНИХ ДІЙ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ, НАУКОВИХ, ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
(В Т.Ч. КУРАТОРІВ) У ВИПАДКУ ВИЯВЛЕННЯ НИМИ (АБО ЇХНЬОЇ
ПОІНФОРМОВАНОСТІ) ФАКТУ ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ, ІНШИХ ВИДІВ
НАСИЛЬСТВА (ФІЗИЧНОГО, МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО,
СЕКСУАЛЬНОГО, ЕКОНОМІЧНОГО, ХАРАСМЕНТУ, ЕЙДЖИЗМУ,
МОБІНГУ) В ОСВІТНІЙ ГРОМАДІ УНІВЕРСИТЕТУ**

1.1. Ознайомлення під розпис у журналі планування та обліку виховної роботи студентів академгрупи з положеннями статей 26, 30, 53, 54 Закону «Про освіту». Витяг зі ст. 53: Здобувачі освіти зобов'язані: повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб – невиконання тягне за собою дисциплінарну відповідальність здобувачів освіти згідно з чинним законодавством.

1.2. У разі отримання інформації про факт вчинення булінгу або іншого виду насильства (фізичного, морально-психологічного, сексуального, економічного, харасменту, ейджизму, мобінгу), подати письмову заяву до комісії з розгляду випадків булінгу та насильства У випадку, якщо педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники особисто стали свідками насильства (булінгу, фізичного, морально-психологічного, сексуального, економічного, харасменту, ейджизму мобінгу):

а) вжити невідкладних заходів для припинення насильства (булінгу, фізичного, морально-психологічного, сексуального, економічного, харасменту, ейджизму, мобінгу);

б) подати письмову заяву до комісії з розгляду випадків булінгу або іншого виду насильства (на ім'я голови комісії).

Витяг зі ст. 54: Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані: повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування) –

	ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	16-03.01:2022
	НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВИХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	Редакція 1

невиконання тягне за собою дисциплінарну відповідальність згідно з чинним законодавством.

Витяг зі ст. 173-4 Кодексу про адміністративні правопорушення:

Ч. 1. (вчинення з 16 років): булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Ч. 3. (вчинення з 14 років): тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

1.3. У разі визнання (підтвердження) комісією ситуації булінгу, іншого виду насильства (фізичного, морально-психологічного, сексуального, економічного, харасменту, ейджизму, мобінгу), голова комісії повідомляє про це керівника закладу освіти (ректора).

1.4. Керівник закладу освіти (ректор) повідомляє уповноважені підрозділи ГУНП України про випадки булінгу, інших видів насильства щодо учасника освітнього процесу.